

Arkiv :
Arkivsaksnr :2026/2354-1
Saksbehandler: Vegard Johansen

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret		

Felles høringsuttalelse fra Balsfjord, Bardu, Dyrøy, Lavangen, Målselv, Salangen og Sørreisa kommuner - forslag til forskrift om tilfluktssteder

Innstilling

1. Kommunestyret slutter seg til hovedinnholdet i den felles høringsuttalelsen fra Balsfjord, Bardu, Dyrøy, Lavangen, Målselv, Salangen og Sørreisa kommuner om forslag til ny forskrift om tilfluktssteder.
2. Vedlagte felles høringsuttalelse vedtas som kommunens hørings svar til Justis- og beredskapsdepartementet.
3. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta mindre redaksjonelle tilpasninger og sørge for innsending av hørings svaret innen utsatt frist 30. oktober 2026.

Vedlegg:

- 1 Felles høringsuttalelse tilfluktssteder
- 2 Høring av forskrift om tilfluktssteder
- 3 Høringsnotat med forslag til forskrift om tilfluktssteder.pdf
- 4 Høringsliste - Høring av forskrift om tilfluktssteder.pdf
- 5 Høring av forskrift om tilfluktssteder - utsatt høringsfrist .pdf

Saksopplysninger

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt forslag til ny forskrift om tilfluktssteder på høring. Forslaget skal styrke den sivile beskyttelsen av befolkningen ved kriser og krig og inngår i den videre utviklingen av samfunnssikkerhet og totalforsvaret. Det legges opp til et bredere system for beskyttelse av sivilbefolkningen, blant annet gjennom tilfluktsrom, dekningsrom, beskyttelse der man befinner seg og muligheten for å søke til tryggere geografiske områder.

For kommuner som omfattes av forskriftens planleggingsbestemmelser, innebærer forslaget økte oppgaver knyttet til vurdering av behov, planlegging og tilrettelegging for beskyttelse av befolkningen. Staten skal samtidig ha ansvar for sentrale oppgaver, blant annet nasjonale føringer og identifisering av virksomheter med kritisk betydning. Forslaget innebærer ikke i seg selv en generell plikt til å bygge nye tilfluktsrom. Eventuelle framtidige krav til bygging og andre tiltak må ses i sammenheng med den videre behandlingen av regelverket.

Regional og strategisk betydning

De syv kommunene ligger i en region med betydelig sikkerhets- og beredskapsmessig betydning, med nærhet til og funksjoner knyttet til Forsvaret, kritisk infrastruktur, transport, energi, kommunikasjon og andre samfunnsviktige funksjoner. Risiko- og beredskapsbildet står derfor ikke nødvendigvis i forhold til innbyggertallet alene. Befolkningsstørrelse bør ikke være det eneste grunnlaget for dimensjonering av tiltak; strategisk betydning, geografisk plassering, samfunnskritisk infrastruktur og samlet belastning på totalforsvaret må også inngå.

Et styrket sivilt beskyttelsessystem er en nasjonal oppgave. Kommunene er en sentral del av totalforsvaret, men kan ikke forventes å finansiere omfattende nasjonale sikkerhets- og beredskapstiltak gjennom ordinære kommunebudsjetter.

Kommunenes vurdering

Kommunene støtter hovedmålet med forskriften og behovet for å styrke beskyttelsen av sivilbefolkningen. Samtidig må oppgave- og ansvarsfordelingen mellom staten, Sivilforsvaret, kommunene, Forsvaret og private aktører være tydelig. Kommunene må få tilgang til nødvendig nasjonal kompetanse, veiledning, data og oppdaterte risiko- og trusselvurderinger, og kan ikke alene forventes å etablere det faglige og tekniske grunnlaget for dimensjonering av framtidige tiltak.

Statlig finansiering

Kommunenes viktigste innspill er behovet for en egen, forutsigbar og langsiktig statlig finansieringsordning for kommuner som får nye oppgaver etter forskriften. Ordningen bør omfatte kartlegging og planlegging, tekniske vurderinger og prosjektering, oppgradering av eksisterende beskyttelsesløsninger, etablering av nye tiltak og nødvendige tekniske løsninger for at beskyttelsesstedene faktisk skal kunne fungere ved en alvorlig hendelse.

Kommunene har begrenset økonomisk handlingsrom. Dersom nye nasjonale krav medfører betydelige investeringer, må finansieringen avklares før kommunene pålegges omfattende gjennomføringsoppgaver.

Regionalt samarbeid

Kommunene mener regionalt og interkommunalt samarbeid bør være en viktig del av den videre planleggingen, blant annet gjennom felles analyser, kompetanse og planverk. Samarbeid må imidlertid ikke innebære at statlige kostnader eller nasjonale sikkerhetsoppgaver skyves over på kommunene.

Sammenheng med kommunal beredskap

Planlegging av tilfluktssteder må ses i sammenheng med kommunenes øvrige beredskapsarbeid, herunder helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser, beredskapsplaner, evakuering, varsling, helseberedskap og forsyningssikkerhet. Det er også viktig å skille mellom registrert kapasitet og reell beskyttelsesevne. Tiltakene må vurderes ut fra om de faktisk kan fungere under forholdene de er ment å håndtere.

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at kommunene bør støtte formålet med den foreslåtte forskriften og samtidig fremme et tydelig felles krav om at nye kommunale oppgaver må følges av nødvendige statlige ressurser. En felles uttalelse vil synliggjøre de særlige regionale utfordringene og styrke kommunenes samlede innspill til departementet. Det anbefales derfor at kommunestyret slutter seg til den felles høringsuttalelsen.

Økonomiske konsekvenser

Det har ingen direkte økonomiske konsekvenser for kommunen å slutte seg til den felles høringsuttalelsen. Dersom forskriften senere medfører konkrete planleggings-, investerings- eller gjennomføringsoppgaver, kan dette få vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser. Omfanget vil avhenge av den endelige forskriften og hvilke tiltak som blir nødvendige. Kommunene mener derfor at det må etableres en statlig finansieringsordning som står i forhold til oppgavene kommunene eventuelt blir pålagt.

Vegard Johansen
Kommunedirektør